

Brzezińska, Jadwiga

Farmacji Dolnośląskiej dzieje

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 52/3-4, 334-335

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

umiejętności praktycznych. Nie poruszano dotąd również – pisze dalej autorka – problemu konfrontacji uregulowań prawnych z realnymi możliwościami oficjalnej medycyny i farmacji, ani nie badano źródeł wiedzy wykorzystywanych przez opiekunki apteczek domowych do tworzenia, na potrzeby dworu, własnych receptariuszy, stanowiących najczęściej integralną część ksiąg dworskich” (s. 11). Dostrzegając ten istotny brak w badaniach nad dziejami kultury zdrowotnej, Iwona Arabas, podjęła między innymi żmudne poszukiwania w archiwach, dzięki czemu dotarła do dokumentów i rękopisów, które do tej pory nie były wykorzystane, drobiazgowo zbadała obecność tej tematyki w dawnych kalendarzach, kompendiach wiedzy i czasopiśmiennictwie, sięgnęła do ustaleń i inicjatyw Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk. W efekcie powstała niezwykle cenna praca, którą wykorzystać mogą przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych, także badacze zajmujący się historią kobiet.

Zwraca uwagę piękna oprawa graficzna książki, utrzymana w kolorze sepii, wzbogacona dobrze dobranymi ilustracjami. Swój niezaprzeczalny walor ma bezcenna bibliografia i Aneksy, zwłaszcza po raz pierwszy opublikowany z rękopisu pamiętnik Celiny Treterówny, „niezwykle cenny dokument, tak charakterystyczny dla kultury szlacheckiej” (s. 69).

23 kwietnia 1849 roku Celina zapisała:

„...dziś tak niespodziewanie tysiące nowych zatrudnień i poświęceń (jeśli to kto tak nazywa, bo ja to nie) przybyło mi – już teraz zniosłyśmy do naszego pokoiku małą szafkę, w której kiedyś będzie pełno ziół, leków i maści naszej roboty, a dziś tylko pozbierałyśmy od mamy i taty różne lekarstwa i w porządku poustawiały w naszej apteczce” (Aneks, s. 278).

Staje tu przed nami żywa, dziewiętnastowieczna „panna apteczkowa”. Gdy zapoznamy się już z erudycyjną, naukową, świetnie zresztą napisaną, częścią książki Iwony Arabas *Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich*, czeka nas „deser” w postaci tego niewielkiego, ale jakże ważnego i interesującego pamiętniczka.

Joanna Partyka
Instytut Badań Literackich PAN
OBTA UW
(Warszawa)

FARMACJI DOLNOŚLĄSKIEJ DZIEJE

Dzieje Farmacji Dolnośląskiej 2001–2006.

Red. Joanna Piątkowska. Wrocław 2006. 80 ss., ilustr.

Dzięki staraniom mgr farm Joannie Piątkowskiej, prezesa Dolnośląskiej Izby Aptekarskiej, ukazała się ostatnio nowa publikacja, dokumentująca działal-

ność i osiągnięcia farmacji z regionu Dolnego Śląska. Jest to drugi tom dzieła pt. *Dzieje Farmacji Dolnośląskiej*.

Pierwszy tom obejmował lata 1945–2000. Zawierał przegląd wydarzeń i osiągnięć farmacji za ubiegłe półwiecze, w układzie obrazującym różnorodność działalności zawodowej farmaceutów. Walorem książki były liczne ilustracje archiwalne.

Obecnie ukazał się II tom tego dzieła, będący jego kontynuacją za lata 2001–2006. Podobnie jak w poprzednim tomie przedstawiono w nim działalność farmaceutów na różnych stanowiskach i placówkach: w Akademii Medycznej, aptekach otwartych i szpitalnych, przemyśle, hurtowniach, służbie sanitarnej, inspektoracie nadzoru, organizacjach naukowych i zawodowych. Zadbano o dokumentację ilustracyjną.

Nowa książka, która dotarła do wszystkich farmaceutów na Dolnym Śląsku, wszystkich Izb Aptekarskich, historyków farmacji i bibliotek naukowych w kraju, przyczyniła się do konsolidacji zawodu farmaceutycznego. Uczy bowiem cenić pracę kolegów na różnych stanowiskach i placówkach. Równocześnie publikacja ta zwraca uwagę na potrzebę dokumentacji osiągnięć, wydarzeń i osób, które kreuja wizerunek naszego środowiska farmaceutycznego.

Można wyrazić życzenie, żeby każda Izba za przykładem Dolnośląskiej, mogła poszczycić się taką monografią historyczną. Mogliby ją wykonać w różnych ośrodkach adepci zawodu jako prace magisterskie. Szybko mijający czas nakłada na nas obowiązek utrwalania wydarzeń w formie zapisków kronikarsko-historycznych i opracowań monograficznych.

Jadwiga Brzezińska
(Kołobrzeg)

Noty recenzyjne

Iwona A r a b a s: *Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich*. Warszawa 2006 Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk. Wydawnictwa IHN PAN, 410 s., res., sum., bibliogr., ind. Monografie z Dziejów Nauki i Techniki. T. 156.

Książka dzieli się na siedem rozdziałów. W rozdziale pierwszym: *Officina Sanitatis* autorka przedstawia rolę opiekunek apteczek dworskich na tle staropolskiego modelu kształcenia kobiet oraz roli, jaką wyznaczano im w ówczesnym społeczeństwie szlacheckim. Rozdział drugi ukazuje wzajemne przenikanie się medycyny ludowej i medycyny dworskiej. W rozdziale trzecim został omówiony wpływ *Silva rererum pharmaceuticorum*, czyli sporządzanych przez szlachtę na własny użytek, rękopiśmiennych wypisów z różnych dzieł medycz-